

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 21-03-2018

Enhed: JURPSYK
Sagsbeh.: SUMLPE
Sagsnr.: 1802200
Dok. nr.: 569335

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 2. marts 2018 stillet følgende spørgsmål 635 (alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Stine Brix (EL).

Spørgsmål 635:

"Ministeren bedes kommentere kronikken "Sundhedsstyrelsen gambler med sin troværdighed" fra Jyllandsposten den 1. marts 2018."

Svar:

Til brug for besvarelsen har Sundheds- og Ældreministeriet indhentet følgende bidrag fra Sundhedsstyrelsen:

"Indledende bemærkninger

Indførelse af stoftest kan overordnet have tre forskellige formål:

1. Monitorering

Et formål med stoftest er at monitorere stoffer og stofblandinger på markedet og koncentrationsbestemme de enkelte stoffer. Stofferne, der analyseres, kan dels komme fra politiet eller toldvæsnet eller som de også gør i blandt andet Holland – fra brugerne selv. Holland er endvidere et godt eksempel på, at man ud fra et monitoreringsformål, også kommer langt ud i miljøerne med advarsler når særlige farlige stoffer og stofkoncentrationer dukker op.

Sundhedsstyrelsen er, som alle europæiske lande, en del af det europæiske overvågningsnetværk der tester stoffer fra politi og toldvæsnet. En model som i Holland, hvor stoffer også testes fra brugerne, kan principielt også være gavnligt. Det er imidlertid Sundhedsstyrelsens vurdering, at den nationale overvågning af stoffer er velfungerende og velorganiseret i Danmark, i et samarbejde mellem Rigspolitiet, Sundhedsstyrelsen og de tre retskemiske institutter. Stofmarkedet overvåges for indholdsstoffer og stofkoncentrationer samt for at identificere nye psykoaktive stoffer (NPS). Det er i Danmark aftalt, at politi advarer i miljøerne når særlige stoffer og høje koncentrationer i disse, dukker op.

2. Skadesreduktion for brugere med et misbrug

Et formål med stoftest kan også være at teste stoffer for brugere med et aktivt misbrug og som er en del af et misbrugsmiljø. Formålet er dermed skadesreducerende, og der kan desuden være mulighed for at komme i dialog med og rådgive brugerne om stofferne. Det skadesreducerende formål *kan*, men behøver ikke altid kombineres med et overvågningsmæssigt sigte.

I Danmark gennemføres for tiden et pilot-projekt ved stofindtagelsesrummet SKYEN i København, hvor der er taget initiativ til at teste stoffer fra brugere, der vil benytte stofindtagelsesrummet. Sundhedsstyrelsen er åben for dette skadereducerende initiativ, der forhåbentlig vil kortlægge hvilke effekter en sådan indsats kan have i forhold til den skadereducerende indsats, og i hvilken grad sikkerheden for stofbrugere øges. Videre anbefalinger af en sådan tilgang vil være afhængig af fremtidige studier og evalueringer.

3. Test i nattelivet

Et formål kan også være at teste stoffer for festbrugere i nattelivet (fx på festivaler). Formålet er her skadesreducerende, og det kan samtidig være en tilgang, hvor der opnås en dialog med en brugergruppe, som ellers er svær at nå, og der kan informeres om stofferne og deres skadevirkninger.

I forhold til indførelse af test i nattelivet og i festmiljøerne er Sundhedsstyrelsen på nuværende tidspunkt forbeholden overfor dette. Det skyldes, at der ikke eksisterer egentlige videnskabelige undersøgelser, der kan dokumentere skadereducerende effekter, såsom reducere af forgiftninger og dødsfald, ligesom der mangler viden om hvorvidt indsatsen ikke medfører uønsket effekt. Der er en bekymring for, at sådanne tilbud kan have negative afledte effekter og fx bidrage til at "normalisere" brugen af stoffer, som i Danmark er relativt lav blandt unge. Ligeledes er der en bekymring for, at unge kan få indtrykket, at testede stoffer ikke er farlige, og det kan dermed give en falsk tryghed. Endelig er der også praktiske udfordringer i forhold til at sikre en geografisk spredning og en bred tilgængelighed af sådan en indsats, hvis det skal kunne gøre en sundhedsmæssig forskel.

Om kritikken i kronikken i JP 1.3.2018

I kronikken "Sundhedsstyrelsen på tynd is" fremfører Kim Gosmer en række kritikpunkter af Sundhedsstyrelsens vurdering af, om der er grundlag for at indføre brug af stoftest i nattelivet og i andre festmiljøer, som fx musikfestivaler.

Sundhedsstyrelsen vurderer løbende muligheder for nye forebyggende og skadereducerende indsatser på stofområdet. Hvis der viser sig nye indsatser, der kan forebygge brug af stoffer og/eller minimere skader og risici forbundet med at bruge stoffer, så er det selvfølgelig noget, Sundhedsstyrelsen forholder sig til. Sundhedsstyrelsens forebyggende og skadereducerende indsats handler både om at forebygge, at unge overhovedet begynder at eksperimentere med stoffer samt hjælpe unge såvel som voksne, der har et stofbrug. Der er forskel på, hvordan den forebyggende tilgang skal tilrettelægges i forhold til de forskellige målgrupper.

Som sundhedsfaglig myndighed, vil Sundhedsstyrelsens anbefalinger og igangsættelse af initiativer dog altid baseres på grundig viden om, hvorvidt indsatsen virker og ikke har nogle negative og modsatrettede effekter. Sundhedsstyrelsen vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger tilstrækkelig viden om positive og negative effekter af stoftest i nattelivet og festmiljøerne.

Kim Gosmer skriver i sin kritik af Sundhedsstyrelsens vurdering af brug af stoftest, at styrelsen ikke forholder sig til internationale studier på området. Som nævnt, er den

store udfordring netop, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger egentlige videnskabelige studier på området, hvilket flere af de eksisterende europæiske stof-test-projekter også har påpeget i en artikel i International Journal of Drug Policy i 2017¹.

Også det europæiske narkotikaovervågningscenter, EMCDDA, har vurderet kvaliteten af den dokumentation, der foreligger om stoftest, og vurderer ligeledes, at der mangler robuste undersøgelser, der siger noget om effekten af stoftest². Det påpeges, at evidensen for, at stoftest har betydning for stofbrugen og for risikoadfærden er begrænset.

Kim Gosmer påpeger endvidere, at stoftest i nattelivet er en effektiv metode til at komme i kontakt med brugere i nattelivet. Dette ses blandt andet i et studie fra 2002³, som viser at stoftest kan være en god metode til at komme i kontakt med sådanne brugergrupper. Undersøgelsen siger dog ikke noget om effekten af indsatserne i forhold til at undgå eller begrænse antallet af forgiftninger og dødsfald. I en undersøgelse af det engelske projekt The Loops indsats med stoftest på musikfestivaler, angiver 32 % af de adspurgte festivalgængere, at de vil undlade at tage et testet stof, hvis det er et uønsket stof eller styrke. Det er dog ikke festivalgængere, der har fået testet deres stof, der er blevet adspurgt, men personer der potentielt *kan* teste deres stof. Blandt de personer, der faktisk fik testet deres stof, undlod 18 % at tage stoffet.⁴

Når Kim Gosmer kritiserer Sundhedsstyrelsens argumentation, skyldes det formentligt forskellige vurderinger af hvilke studier, der skal til for at godtgøre introduktionen af et sundhedsfremmende- eller skadesreducerende tiltag.

Ud fra et forsigtighedsprincip, anbefaler Sundhedsstyrelsen ikke på nuværende tidspunkt stoftest i nattelivet, da der som nævnt mangler evidens for effekterne af en sådan indsats. Sundhedsstyrelsens vurdering er, at en indsats om stoftest i nattelivet bør have solid evidens for blandt andet at;

- indsatsen ikke medvirker til, at de unge opfatter det som mere normalt og mindre skadeligt at bruge stoffer, end det i virkeligheden er (flertalsmisforståelser), og heraf at udbredelsen af stofferne stiger
- der faktisk sker en effektiv skadereduktionsindsats, og at indsatsen faktisk medvirker til adfærdsændringer hos brugerne, således at ulykker efter indtag af stofferne efter test minimeres
- de testapparater der benyttes ikke giver falsk tryghed og heraf fejlinformation til brugerne

¹ The Utility of drug checking services as monitoring tools and more: A response to Pirona et al. Claudio Vidal Ginéa,*, Mireia Ventura Vilamalaa, Fiona Meashamb,c, Tibor M. Brunt, Alexander Büchelie, Carlos Paulosf, Helena Valenteg, Daniel Martinsh, Bérénice Liboisi, Karsten Tögel-Linsj, Guy Jonesk, Alexandra Kardenl, Monica J. Barrattm,n,o. International Journal of Policy 45 (2017) 46-47

² Health and social responses to drug problems. A European Guide. EMCDDA, 2017

³ Benschop, A., Rabes, M., Korf, D. J., Eggerth, A., Ivan, I., Jamin, J., Kelting, M. et al. (2002), Pill testing, ecstasy & prevention: a scientific evaluation in three European cities, Rozenberg, Amsterdam

⁴ Royal Society for Public Health: Drug safety testing at festivals and night clubs, June 2017

Så længe det ikke er grundigt undersøgt, og der ikke foreligger evidens for kvaliteten af stoftest i nattelivet/festmiljøerne, kan Sundhedsstyrelsen ikke anbefale en sådan indsats.”

Jeg kan henholde mig til Sundhedsstyrelsens bidrag. Jeg hæfter mig bl.a. ved, at Sundhedsstyrelsen løbende vurderer muligheder for nye forebyggende og skadereducerende indsatser på narkotikaområdet. Sundhedsstyrelsen har i øvrigt oplyst, at styrelsen følger med i de internationale erfaringer med brugen af stoftest.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Lars Petersen